

På 70-talet var det en allmän tillbakagång gällande boendet på landet. Många äldre hade flyttat in på till samhället eller till äldreboende i närmsta stad och ofta stod deras hus tomma. Men trenden i grannbyn var annorlunda. I en av familjerna ville barnen stanna kvar i bygden och bosätta sig på en utvald intilliggande vacker plats. När det blev tal om giftemål byggde två av dem varsin villa på den utvalda platsen. Men, men, kärleken höll inte, så båda villorna blev till salu. De nya ägarna ville lysa upp höstmörkret på landet genom att installera belysning på sin 75 meter långa utfartsväg. Detta ledde senare till ombyggnad av hela traktens elförsörjning.

Det var nog i början av 1970-talet som denna berättelse utspelade sig. Det var jul och jag hade tagit mig hem till föräldrahemmet för att som brukligt fira jul tillsammans med familjen.

Julaftons rutiner var följande.: På förmiddagen kom min systers familj och installerade sig i gästrummet. Efter en snabb kopp kaffe for de iväg till hennes mans föräldrahem som låg i närheten, för att fira jul med den familjen och med alla mannens 8 syskon. En del av dem var gifta med egna familjer som också firade jul där.

Under tiden som systemen firade jul med mannens släkt fixade far och jag lite av varje för att höja julstämningen. Gårdens djur skulle ha sin normala utfordring vid middagstid och eftersom det var julafton skulle de få lite extra tilldelning. I radioprogram varnades det för att vara för vänlig mot djuren. Det hade kommit in många rapporter om att folk i välvilja utfordrat sina djur så kraftigt så att vissa av dem dött. De enda djuren i Orrabäck som fick oförändrad rutin var småfåglarna.

Vi hängde som brukligt upp en havrekärve i fruktträdet utanför köksfönstret. Mor tyckte vi skulle sluta med det, för oftast blåste kärven sönder och halmen spreds runt omkring på marken. Hon tyckte det såg ovårdat ut och det var inte alltid som det kom snö och täckte stråna. Hon ville att vi till nästa år i stället skulle skaffa ett riktigt fågelbord. Var det snö så skakade vi av grenarna på trädgårdens utegrän samt rätade till elbelysningen.

Vid lämplig väderlek kramade vi snöbollar och gjorde en snölyckta som vi tände i skymningen. Mycket uppskattat av min systers småflickor. Efter att ha fixat ved till den öppna spisen var det så dags för "Dopp i Grytan". I skinkspadet låg ofta kokta revbensspjäll och annat gott kött. Efter att ha doppat vörtbrödet i skinkspadets gryta och smakat på det doppade brödet var det så dags för skårandet av den hemmagjorda osten.

Julinivningen avslutade vi med en stor snaps. Under denna "måltid" griljerade mor julskinkan i ugnen. Denna eftermiddag i skymningen försvann elektriciteten plötsligt och ugnen började knäppa då den avsvalnade. Vi fick snabbt tag i en ficklampa och kollade propparna i källaren elskåp, men där var alla proppar hela och ingen kändes varm. Vi undersökte utsidans anslutningsskåp, men propparna var hela även där. Då förstod vi att det var ett större elproblem.

Där fanns en transformator i byns centrum. Grannen som bodde invid denna var vidtalad att byta proppar i transformatorn då det behövdes. Som väl var grannen hemma denna kväll och han var igång med att byta proppar då jag och far kom för transformatorinspektion. Där var 3 st proppar som skulle bytas och de satt c:a 3-4 meter upp på transformatorns dubbelstolpar. Som hjälpmedel användes en lång stång som i toppen var försedd med en vinkelväxel och som i änden var försedd med ett gummihölje. Med denna stång kunde man skruva ut och in propparna i sina hållare när man stod på marken. När grannen var klar med bytet hade byn fått tillbaka sin elektricitet. Vi hade precis kommit hem då elektriciteten försvann igen. Nu var det helmörkt ute och vår äldre granne ringde och undrade om vi kunde hjälpa honom att byta propparna i mörkret. När vi träffades igen pratade vi om vad som orsakade elproblemet. Vi kom fram till att en ny ägare till ett hus i grannbyn hade installerat belysnings slängs sin infartsväg. Denna höst hade det fungerat utmärkt men nu när byarnas alla familjer förberedde julaftonens måltider i sina elspisar blev strömförbrukningen för hög för vår transformator. Det hela löstes med ett telefonsamtal till den nya grannfamiljen som vänligen släkte sin utebelysning.

*Vi fick trots alla problem varm mat och grillerad skinka den kvällen,
kanske lite senare än planerat.*

